

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 376/2021 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen neuropsykiatrisesti oireilevien lasten ja nuorten tilanteen parantamisesta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Ari Koposen /ps näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 376/2021 vp:

Uskooko hallitus, että kirjallisen kysymyksen vastauksessa KKV 174/2021 vp ministeri Kiurun listaamat toimenpiteet ovat riittäviä korjaamaan palvelujärjestelmän ongelmat, ehkäisemään nepsynuorten syrjäytymistä sekä vähentämään lastensuojelutapauksia ja

miksei hallitus lisää resursseja ja tee hoito- ja tukipolulle konkreettisia muutoksia, kuten esimerkiksi perusta kuntiin koordinoivia osaamiskeskuksia (ns. nepsy-tiimejä), lisää sosiaalipuolen ja koulun henkilöstölle laadukasta koulutusta autismin kirjon ymmärryksessä tai miksei neuro-ongelmia voitaisi kartoittaa jo neuvolassa osana normaalia neuvolaohjelmaa?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Lasten oireiden taustalla olevat neuropsykiatriset häiriöt tunnistetaan Suomessa edelleen valitettavan hitaasti. Kun diagnoosi viivästyy, myös kuntoutuksen aloittaminen on hidasta. Lapsilla havaittujen neuropsykiatristen häiriöiden kuntoutuksessa perheille suunnattu tuki on keskeistä. Aivan joka kunnassa osaamista ei ole riittävästi, mutta hoitopolkujen ja eri ammattilaisten yhteistyön avulla perheet ja lapset voivat saada riittävän arjen tuen kaikkialla Suomessa.

Neuropsykiatriset häiriöt johtuvat hermoston rakennemuutoksista, ja varhain toteutetut tuki- ja kuntoutustoimenpiteet voivat ehkäistä muun muassa mielenterveysongelmia, joita neuropsykiatrisista häiriöistä kärsivillä lapsilla on muita lapsia enemmän. Lastensuojelulliset toimenpiteet ovat viimesijainen avun muoto. Lapsen huoltajien sekä muiden hänen arjessaan läsnä olevien aikuisten tuki ovat tärkeitä tukimuotoja ehkäistäessä lapsen sijoitusta hänen kotinsa ulkopuolelle.

Hallitus on avaamassa sosiaali- ja terveyskeskuksen täydennyshaun, jossa on omana kohtanaan Lasten ja perheiden palveluiden muutosohjelman (LAPE) matalan kynnyksen mielenterveys- ja päihdetyö. Tässä kiinnitetään huomiota neuropsykiatrisista häiriöistä kärsivien lasten ja nuorten tuen, hoidon sekä kuntoutuksen hoitopolkujen sekä lasten ja nuorten parissa toimivien ammatti-

henkilöiden osaamisen vahvistamiseen. Ohjelma jatkuu vuoteen 2023 saakka. Myös Kansallisessa mielenterveysstrategiaohjelmassa korostetaan lasten ja nuorten hyvän mielenterveyden rakentumista.

Lisäksi LAPE-hankkeessa tuetaan lasten, nuorten ja perheiden mielenterveyttä perhekeskusten ja matalan kynnyksen mielenterveys- ja päihdepalvelujen kehittämisellä, jonka tavoitteena on varhainen puuttuminen ja tuki. Päällekkäisyyttä ja sirpaleisuutta vähennetään esimerkiksi vastuutyöntekijän avulla.

LAPE-kaudella aloitetussa, sote-uudistukseen liittyvässä osaamis- ja tukikeskustyössä (OT) on todettu neuropsykiatrisista häiriöistä kärsivät lapset ja nuoret kohderyhmäksi, jotka joskus tarvitsevat vaativia erityispalveluita arkensa tueksi. Heidän kohdallaan on myös tärkeää riittävän varhain tunnistaa ja tukea perheitä arjessa, varhaiskasvatuksessa, koulussa ja opiskelussa. Lisäksi syrjäytymistä ehkäistään eri toimijoiden yhteistyötä ja tiedonkulkua vahvistamalla myös esimerkiksi lastensuojelun monialaisen kehittämisen valtionavustushankkeessa.

Aiemmassa kirjallisessa kysymyksessä viitattiin neurokirjostrategiaan, ja sen tähden vastauksessa korostettiin laajempia, hallituksen edistämiä mielenterveysstrategiaa sekä lapsistrategiaa joita ministeriössä on edistetty tällä hallituskaudella. Hoito- ja tukipolulle oleellista on häiriön ja vaikeuden varhainen tunnistaminen, perheen tarpeen mukainen moniammatillinen tuki, lapsen oppimisen tukeminen ja tarvittaessa terveydenhuollon ja lastensuojelun interventiot.

On myös muistettava, että valtionhallinnossa pystytään tukemaan ja ohjaamaan kuntia hyviin ja toimiviin käytäntöihin, ja sitä tehdään erilaisten hankkeiden ja kehittämistoimien tuen avulla. Peruspalveluiden järjestäminen kansalaisten tarpeiden mukaisesti on kuntien tehtävä.

Helsingissä 28.6.2021

Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru